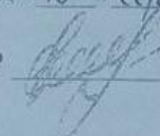

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет податкової справи, обліку та аудиту
Кафедра обліку та консалтингу

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від «18» серпня 2022 р. № 7

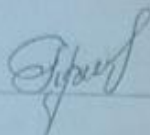
Голова НМР С.А. СУПРУНЕНКО

Робоча програма
навчальної дисципліни
«Професійна етика бухгалтера»
для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
(денної та заочної форми навчання)
галузь знань 07 «Управління та адміністрування»,
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
освітня програма «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»
Статус дисципліни: вибіркова

Ірпінь 2022

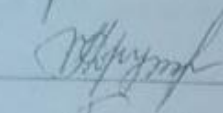
Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна етика бухгалтера» складена на основі освітньо-професійної програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою Університету від 26.04.2021 року, протокол №5

Укладач:

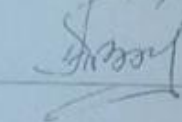

Н.В. Гуріна, к.е.н., доцент

Рецензенти:

Н.С. Дружинська, к.е.н., доцент
кафедри обліку та консалтингу

В.А. Тарашенко, к.е.н., доцент,
доцент кафедри аудиту, державного
фінансового контролю та аналізу

Гарант освітньої програми:

А.М. Савченко, к.е.н., доцент,
доцент кафедри аудиту, державного
фінансового контролю та аналізу

Розглянуто і схвалено кафедрою обліку та консалтингу, протокол від «04» серпня 2022 р. № 1

В.о. завідувача кафедри

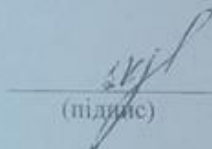

(підпис)

О.П. Колісник, доцент, к.е.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою Факультету податкової справи, обліку та аудиту, протокол від «16» серпня 2022 №1

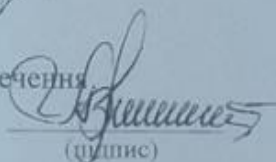
Голова Вченої ради
ФПСОА

(підпис)

В.М. Краєвський, професор, д.е.н.

Завідувач сектору
науково-методичного забезпечення
освітнього процесу

(підпис)

С.В. Меднікова

Реєстраційний № _____

**ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Професійна етика бухгалтера»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри обліку та консалтингу

Протокол №1 від 04.08.2022 р.

Розробник: Гуріна Н.В., к.е.н., доцент

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

ЗМІСТ

	Стор.
1. Передмова	5
2. Опис навчальної дисципліни	7
2.1. Перелік компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни	8
2.2. Результати навчання	8
2.3. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни	8
2.4. Структура навчальної дисципліни	9
3. Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	11
4. Критерії оцінювання	20
5. Засоби оцінювання	27
6. Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	28
7. Рекомендована література	
7.1. Основна	31
7.2. Допоміжна	32
7.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті	33
7.4. Міжнародні видання	33

1. Передмова

Мета дисципліни - формування у студентів цілісної системи знань щодо професійних цінностей та вимог професійної етики бухгалтерів, практичного застосування в інтересах суспільства та професії.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Професійна етика бухгалтера» є:

- вивчення фундаментальних принципів етики професійного бухгалтера, правил їх застосування згідно з Кодексом професійної етики;
- ознайомлення з напрямками підвищення кваліфікації бухгалтерів;
- дати розуміння про перелік посад, які можуть займати випускники спеціальності 071 «Облік і оподаткування» їх завдання, функціональні обов'язки, професійні знання та кваліфікаційні вимоги до таких працівників;
- розкрити та пояснити місце і основні функції бухгалтера в суспільстві;
- роз'яснити та аргументувати основні вимоги до сучасних професійних бухгалтерів;
- сформувати уявлення щодо прав, організації праці і відповідальності сучасних професійних бухгалтерів;
- розкрити та пояснити основні вимоги до професійної етики облікового персоналу;
- ознайомити з професійними ризиками бухгалтерів та розглянути заходи по їх усуненню або зменшенню до прийняттого рівня.

Методи та форми навчання: в процесі вивчення навчальної дисципліни будуть використані такі методи навчання: словесні: монологічні – усний виклад, розповідь, пояснення, лекція; діалогічні: бесіда, дискусія; наочні методи: ілюстрація, демонстрація; методи стимулювання і мотивація – похвала, пред'явлення вимог, контроль. Також використовуються такі методи навчання, як пояснювально-ілюстративний, пошуковий, проблемний, проблемно-пошуковий, дослідницький тощо. Форми навчання: денна та заочна.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійну та індивідуально-консультаційну роботу, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів тощо.

Лекційні заняття проводяться за темами дисципліни відповідно до конспекту лекцій, підготовленому на основі чинних законодавчих актів і нормативних документів, в якому відповідно до програми дисципліни висвітлюються питання професійної етики бухгалтера.

Семінарські заняття поєднують повторення та опрацювання теоретичних питань лекційного матеріалу, нормативно-законодавчих актів, рекомендованої літератури для виконання конкретних ситуаційних завдань з питань професійної етики бухгалтера.

Індивідуально – консультаційна робота полягає у виконанні та презентації завдань, пов'язаних з питаннями професійної етики бухгалтера.

Самостійна робота виконується у вигляді самоконтролю засвоєння теми за визначеними питаннями, а також опрацюванням та конспектуванням відповідного матеріалу щодо професійної етики бухгалтера.

Організація поточного контролю та підсумкового контролю знань: метою поточного контролю є перевірка у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти фахових знань та умінь, набутих на лекціях, семінарських заняттях та шляхом самостійного вивчення програмного матеріалу. Поточний контроль здійснюється персоніфікованим оцінюванням роботи кожного здобувача. Основною формою поточного контролю знань є: модульні контрольні роботи, які включають питання з усіх модулів навчальної дисципліни (дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль знань – диференційований залік, який проводиться за навчальним матеріалом, визначеним освітньо-професійною програмою.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА БУХГАЛТЕРА»

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність освітня програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова	
Модулів - 2	Галузь знань: <u>07</u> <u>«Управління і</u> <u>адміністрування»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 2		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		8-й	8-й
	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійна програма: «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		58 год.	82 год.
		Індивід.-консультац. робота: год.	
		2	2
		Форма семестрового контролю: диференційований залік	

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯХ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

Згідно з вимогами освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика» здобувачі вищої освіти в результаті вивчення дисципліни повинні володіти такими компетентностями:

Інтегральна компетентність (ІК).

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

2.2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Застосування знань та розумінь здобувачами вищої освіти освітньої програми «Облік, податковий аудит та бізнес-аналітика»:

Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

Виконувати професійні функції з урахуванням вимог соціальної відповідальності, трудової дисципліни, вміти планувати та управляти часом.

2.3. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

До навчальних дисциплін, які є передумовами для вивчення дисципліни «Професійна етика бухгалтера» належать: «Психологія», «Соціологія», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік І», «Фінансовий облік II», «Звітність підприємства», «Аудит» та ін.

До дисциплін, які будуть базуватися на даній дисципліні відносяться: «Аудит фінансово-господарської діяльності», «Облік в банках та небанківських фінансових установах», «Облік і звітність в неприбуткових організаціях».

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна етика бухгалтера»
(денна форма навчання)

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Вс.	у т.ч.			
			ЛЗ	СЗ	СРС	ІКР
Модуль 1. Теоретичні та концептуальні засади професійної етики бухгалтера. (41 год.).						
Модуль I = 1,4 залікових кредити (41 год.)						
1	Професійна етика працівників економічних спеціальностей: історія виникнення та її призначення	1	1	-	-	-
2	Регулювання професійної етики бухгалтерів	8	1	1	6	-
3	Кодекс професійної етики бухгалтера	9	1	1	6	1
4	Основні принципи професійної етики та поведінки бухгалтера	6	1	1	4	-
5	Права, обов'язки, функції та відповідальність бухгалтера	9	1	2	6	-
6	Логіка та етика професійних суджень бухгалтера	8	1	1	6	-
	Всього по модулю I	41	6	6	28	1
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Модуль 2. Професійна етика для працівників економічних спеціальностей. (49 год.).						
Модуль II = 1,6 залікових кредити (49 год.)						
7	Етика професійних бухгалтерів-практиків (аудиторів)	9	2	1	6	-
8	Етика для штатних професійних бухгалтерів	11	2	2	6	1
9	Етика для облікових працівників державного сектору	6	2	1	3	-
10	Етика поведінки державних службовців	6	2	1	3	-
11	Етика для працівників Державної податкової служби України	8	1	1	6	-
12	Професійні ризики бухгалтера	9	1	2	6	-
	Всього по модулю II	49	10	8	30	1
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – диференційований залік						
Разом годин з курсу:		90	16	14	58	2

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Професійна етика бухгалтера»
(заочна форма навчання)

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Вс.	у т.ч.			
			ЛЗ	СЗ	СРС	ІКР
Модуль 1. Теоретичні та концептуальні засади професійної етики бухгалтера. (41 год.).						
Модуль I = 1 заліковий кредит (41 год.)						
1	Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві	1	1	-	-	-
2	Регулювання професійної етики бухгалтерів	7	-	-	7	-
3	Кодекс професійної етики бухгалтера	11	1	1	8	1
4	Основні принципи професійної етики та поведінки бухгалтера	7	-	-	7	-
5	Права, обов'язки, функції та відповідальність бухгалтера	8	-	-	8	-
6	Логіка та етика професійних суджень бухгалтера	7	-	-	7	-
	Всього по модулю I	41	2	1	37	1
Модуль 2. Професійна етика для працівників економічних спеціальностей. (49 год.).						
Модуль II = 2 залікових кредити (49 год.)						
7	Етика професійних бухгалтерів-практиків (аудиторів)	8	-	-	8	-
8	Етика для штатних професійних бухгалтерів	13	1	1	10	1
9	Етика для облікових працівників державного сектору	5	-	-	5	-
10	Етика поведінки державних службовців	8	-	-	8	-
11	Етика для працівників державної податкової служби України	8	-	-	8	-
12	Професійні ризики бухгалтера	7	1	-	6	-
	Всього по модулю II	49	2	1	45	1
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок практичного заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – диференційований залік						
Разом годин з курсу:		90	4	2	82	2

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Модуль 1. Теоретичні та концептуальні засади професійної етики бухгалтера.

Тема 1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві.

План лекційного заняття

1. Історія та умови виникнення етики.
2. Професійна етика в суспільстві та її взаємозв'язок з іншими науками. Класифікація професійної етики.
3. Етика бізнесу.

План семінарського заняття

1. Історія та умови виникнення етики.
2. Професійна етика в суспільстві.
3. Взаємозв'язок професійної етики з іншими науками.
4. Класифікація професійної етики.
5. Етика бізнесу.
6. Сутність деонтичної етики (або етики боргу).
7. «Етика справедливості»: сутність і характеристика.
8. Етика у бізнесі.
9. Професійна етика як складова навчального процесу.
10. Інновації у навчанні та тестуванні етичних норм.
11. Структурні елементи навчання професійної етики.
12. Професійні цінності та етика в Україні.
13. Дотримання етичних норм у бізнесі.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке етика?
2. Що таке професійна етика?
3. Що, на Вашу думку, варто розуміти під терміном «етична поведінка»?
4. Що таке «моральна оцінка»?
5. В чому різниця між етикою та мораллю.
6. Особливості етики різних професій.
7. Назвіть об'єкти професійної етики.
8. Перерахуйте позитивні сторони і недоліки деонтичної етики щодо вирішення моральних проблем бізнесу.
9. Чи сумісні, на Вашу думку, поняття «етика» і «бізнес»?
10. Перерахуйте підходи до вирішення моральних проблем бізнесу.
11. Назвіть об'єкти вивчення професійної етики.
12. Що включає в себе система моральних стосунків, які вивчає професійна етика?

Рекомендована література:[1, 2, 3, 7, 8, 9, 12, 14-33, 42]

Тема 2. Регулювання професійної етики бухгалтерів.

План лекційного заняття

1. Міжнародна федерація бухгалтерів. Мета, завдання та структура.
2. Основи діяльності та функції Аудиторської палати України.

План семінарського заняття

1. Мета та завдання діяльності Міжнародної федерації бухгалтерів.
2. Нормативні документи Міжнародної федерації бухгалтерів.
3. Структура Міжнародної федерації бухгалтерів.
4. Функції Міжнародної федерації бухгалтерів
5. Основи діяльності Аудиторської палати України
6. Функції Аудиторської палати України

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Підготувати доповідь на тему:

1. Роль держави в становленні етичних норм.
2. Роль професійних об'єднань в становленні етичних норм.

Питання для самоконтролю:

1. У чому, на Вашу думку, полягає внесок Міжнародної федерації бухгалтерів?
2. Мета створення Міжнародної федерації бухгалтерів?
3. Завдання Міжнародної федерації бухгалтерів?
4. Скільки організацій з усього світу входять до складу Міжнародної федерації бухгалтерів?
5. Ким здійснюється керівництво Міжнародною федерацією бухгалтерів?
6. Перерахуйте нормативні документи Міжнародної федерації бухгалтерів.
7. Назвіть Ради, які входять до складу Міжнародної федерації бухгалтерів.
8. Де розташований Головний офіс МФБ?
9. Функції Аудиторської палати.
10. Скільки становить загальна кількість членів Аудиторської палати України?
11. На якій термін обираються члени Аудиторської палати України?
12. Дайте коротку характеристику структури Аудиторської палати України.

Рекомендована література:[1, 4, 6, 8, 10, 14, 30, 40, 42]

Тема 3. Кодекс професійної етики бухгалтера.

План лекційного заняття

1. Етичний кодекс професійних бухгалтерів: суть і значення.
2. Цілі бухгалтерської професії згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів.
3. Етичні норми інших держав

План семінарського заняття

1. Суть етичного кодексу професійних бухгалтерів.
2. Історія виникнення та розробки Кодексу.
3. Основні положення етичного кодексу бухгалтера.
4. Цілі бухгалтерської професії згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів.
5. Етичні норми США, Великобританії та Австралії.
6. Три правила етичного кодексу Інституту фінансових бухгалтерів США.
7. Моральні норми, закріплені у кодексі професійної етики Американського інституту присяжних громадських бухгалтерів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Підготувати доповідь на тему:

1. Кодекс етики і роль професійних організацій та регуляторних органів.
2. Інтегрування етики в управління та практику обліку.
3. Кодекс етики в бухгалтерської професії.
4. Професійні цінності та етика в Україні.

5. Глобальний кодекс етики професійного бухгалтера.
6. Принципи Кодексу професійної етики.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Основоположні принципи та концептуальна основа Кодексу етики професійних бухгалтерів.
2. Професійні бухгалтери у бізнесі.
3. Професійні бухгалтери у професійній практиці.
4. Міжнародні стандарти незалежності.

Питання для самоконтролю:

1. Перерахуйте основні положення етичного кодексу бухгалтера.
2. Розкрийте суть принципу відповідальності.
3. Охарактеризуйте принципи чесності, об'єктивності та незалежності.
4. У чому полягає суть принципу конфіденційності.
5. Вкажіть цілі бухгалтерської професії згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів.
6. Які, на Вашу думку, можна виділити основні принципи етики у повсякденному житті?

Рекомендована література:[1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 30, 40, 42]

Тема 4. Основні принципи професійної етики та поведінки бухгалтера.

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика фундаментальних принципів.
2. Загрози дотримання професійної етики бухгалтерами.

План семінарського заняття

1. Загальна характеристика фундаментальних принципів.
2. Загрози дотримання професійної етики бухгалтерами
3. Застережні заходи, розроблені професійними організаціями, законодавчими чи регуляторними органами.
4. Застережні заходи, розроблені в робочому середовищі.
5. Розв'язання етичних конфліктів.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Фундаментальні принципи професійного бухгалтера (аудитора).
2. Сутність та сфера застосування принципу «чесність».
3. Сутність та сфера застосування принципів «професійна компетентність» та «належна ретельність».
4. Сутність та сфера застосування принципу «конфіденційність».
5. Сутність та сфера застосування принципу «об'єктивність».
6. Сутність та сфера застосування принципу «професійна поведінка».
7. Загрози для дотримання фундаментальних принципів професійних бухгалтерів (аудиторів).
8. Поміркуйте, аргументуйте та наведіть приклади, що таке загроза власного інтересу.
9. Поміркуйте, аргументуйте та наведіть приклади, що таке загроза власної оцінки.
10. Аргументуйте та наведіть приклади, що таке загроза захисту.
11. А та наведіть приклади, що таке загроза особистих стосунків.
12. Поміркуйте, аргументуйте та наведіть приклади, що таке загроза тиску.
13. Групи застережних засобів.
14. Застережні заходи, розроблені професійними організаціями, законодавчими чи регуляторними органами.
15. Назвіть фундаментальні принципи, яких потрібно дотримуватись для досягнення цілей бухгалтерської професії.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте принцип відповідальності. Наведіть приклади.
2. Розкрийте сутність принципу чесності. Наведіть приклади.

3. Розкрийте сутність принципів об'єктивності та незалежності. Наведіть приклади.
4. У чому полягає суть принципу конфіденційності.
5. Перерахуйте загрози дотримання професійної етики бухгалтерами.
6. Назвіть категорії застережних заходів, що можуть усунути або зменшити загрози до прийняттого рівня.
7. Які шляхи розв'язання етичних конфліктів Ви знаєте?

Рекомендована література:[1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 21, 28, 30, 40, 42]

Тема 5. Права, обов'язки, функції та відповідальність бухгалтера.

План лекційного заняття

1. Посадові інструкції бухгалтерів
2. Відповідальність бухгалтера

План семінарського заняття

1. Що таке посадова інструкція. Її структура та призначення.
2. Види відповідальності бухгалтера.
3. Умови, які складають зміст правопорушення, у результаті якого виникає матеріальна відповідальність.
4. Умови, які складають зміст правопорушення, у результаті якого виникає дисциплінарна відповідальність.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Поміркуйте, аргументуйте та наведіть приклади, що слід розуміти під терміном «відповідальність».
2. Вкажіть завдання та обов'язки бухгалтера.
3. Яким документом регламентуються обов'язки бухгалтера.
4. Посадова інструкція бухгалтера.

Питання для самоконтролю:

1. Перерахуйте обов'язки роботодавця перед прийняттям на роботу бухгалтера.
2. Що таке посадова інструкція?
3. Призначення посадової інструкції.
4. Хто розроблює посадові інструкції?
5. Розкажіть про структуру і зміст посадової інструкції облікового працівника.
6. У яких випадках настає матеріальна відповідальність бухгалтера? Наведіть приклади.

Рекомендована література:[1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 30, 40, 42]

Тема 6. Логіка та етика професійних суджень бухгалтера.

План лекційного заняття

1. Соціально-психологічні аспекти бухгалтерської діяльності.
2. Сутність професійного судження бухгалтера, його особливості та необхідність застосування.

План семінарського заняття

1. Соціально-психологічні аспекти бухгалтерської діяльності.
2. Сутність професійного судження бухгалтера.
3. Особливості професійного судження бухгалтера.
4. Необхідність застосування професійного судження бухгалтера.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. «Професійне судження бухгалтера»: сутність та застосування.
2. Вкажіть завдання та обов'язки бухгалтера.
3. Яким документом регламентуються обов'язки бухгалтера.
4. Посадова інструкція бухгалтера.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке професійне судження.
2. Де вперше було розглянуто термін «професійне судження»?
2. Як трактують науковці термін «професійне судження»?
3. Вкажіть особливості професійного судження бухгалтера.
4. Зазначте характеристики професійного судження.

Рекомендована література:[1, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 14, 21, 24, 28, 30, 32, 40, 44]

Модуль 2. Професійна етика для працівників економічних спеціальностей **Тема 7. Етика професійних бухгалтерів-практиків (аудиторів).**

План лекційного заняття

1. Професійна етика аудитора.
2. Вимоги до етики аудиторів.
3. Незалежність в аудиторській діяльності.
4. Відповідальність аудитора за якість перевірки фінансової звітності.

План семінарського заняття

1. Основні особливості професії аудитора.
2. Вимоги, які ставляться до всіх професійних бухгалтерів.
3. Аспекти незалежності аудиторської професії.
4. Загрози дотримання фундаментальних принципів аудитора. Їх класифікація.
5. Обставини, що впливають на незалежність аудитора.
6. Відповідальність аудитора за якість перевірки фінансової звітності.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Які загрози дотримання принципів для професійних бухгалтерів-практиків ви знаєте?
2. Наведіть приклади обставин, що можуть створювати загрозу власного інтересу та власної оцінки для професійного бухгалтера-практика.
3. Які обставини можуть створювати загрозу захисту та загрозу особистих стосунків?
4. Наведіть приклади обставин, що можуть створювати загрозу тиску на аудитора.
5. Які категорії застережних заходів існують?
6. Поясніть значення термінів «прийняття клієнта» та «прийняття завдання»?
7. Що може бути причиною конфлікту інтересів?
8. Поясніть зміст та призначення другого висновку.
9. Що можуть включати в себе гонорари?
10. Які фактори впливають на значущість загроз власного інтересу стосовно об'єктивності?
11. Що не повинен робити професійний бухгалтер, пропонуючи професійні послуги?
12. Чи має право аудитор приймати подарунки?
13. Чи зобов'язаний аудитор зберігати гроші?
14. Що повинен робити аудитор для уникнення загроз власного інтересу?

Питання для самоконтролю:

1. Перерахуйте основні особливості професії аудитора.
2. У чому полягає суть вимоги конфіденційності?
3. У чому полягає суть вимоги незалежності?
4. Розкрийте суть вимоги об'єктивності та компетентності.

5. У чому полягає суть вимоги конфіденційності?
6. Які існують види незалежності аудиторів. Наведіть приклади
7. Класифікація загроз. Наведіть приклади обставин, які можуть створювати загрози та вкажіть застережні заходи.

Рекомендована література:[1 - 8, 11, 12, 15, 23, 24, 29, 30, 32, 37, 40, 42]

Тема 8. Етика для штатних професійних бухгалтерів.

План лекційного заняття

1. Вимоги до професійної етики штатних бухгалтерів
2. Незалежність у внутрішньому аудиті
3. Механізми дотримання вимог професійної етики бухгалтерів в ісламських країнах: можливості застосування в українській практиці

План семінарського заняття

1. Які основні потреби повинні бути задоволені в цілях бухгалтерської професії?
2. Дайте визначення потребі «довіра».
3. Що таке професіоналізм бухгалтера?
4. Що ви розумієте під терміном «якість послуг»?
5. Дайте визначення поняттю «конфіденційність».
6. Назвіть фундаментальні принципи, яких потрібно дотримуватись для досягнення цілей бухгалтерської професії?
7. Дайте визначення принципам «чесність» та «об'єктивність».
8. Дайте визначення принципу «професійна компетентність».
9. Дайте визначення принципам «конфіденційність» та «професійна поведінка».
10. Які загрози для штатних бухгалтерів ви знаєте?
11. Дайте характеристику застережним заходам.
12. Назвіть права та обов'язки штатного професійного бухгалтера.
13. Які загрози можуть створювати пропозиції винагород та гонорарів?
14. Які заходи повинен вживати штатний професійний бухгалтер для протидії одержання винагороди (подарунків)?
15. Дайте характеристику принципу «належна ретельність».
16. Що таке професійна таємниця?

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Підготувати доповідь на тему:

2. Етика професійного бухгалтера: актуалізація проблеми.
3. Професійна етика на фондовому ринку України.
4. Етичні вимоги до професії аудитора.
5. Реальний бізнес і етика професійного бухгалтера.

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Етика професійного бухгалтера в глобальному середовищі.

Питання для самоконтролю:

1. Наведіть приклади обставин, що можуть створювати загрози для штатних професійних бухгалтерів.
2. Розкажіть про рівні регулювання професійної етики бухгалтера в ісламських країнах.
3. Чи є доцільним, на Вашу думку, застосування механізму забезпечення дотримання вимог професійної етики бухгалтерами, який базується на дотриманні релігійних норм в Україні?
4. Які заходи, на Ваш погляд, доречно розробити з метою підвищення рівня професійної етики бухгалтера в Україні?

Рекомендована література:[1, 3, 4, 5, 8, 12, 15, 21, 24, 30, 34, 40]

Тема 9. Етика для облікових працівників державного сектору.

План лекційного заняття

1. Вимоги до професійної етики для облікових працівників державного сектору.
2. Професійне судження бухгалтера державного сектора.

План семінарського заняття

1. Якою має бути поведінка працівника державного сектору?
2. Які ви знаєте морально-етичні принципи працівника державного сектору? Дайте їм характеристику.
3. Які основні причини можуть викликати конфлікт інтересів?
4. Що таке професійна таємниця?
5. Які права та обов'язки працівників державного сектору при дотриманні професійної таємниці?
6. Дайте характеристику компетентності та професійного розвитку.
7. Які заходи повинен вживати працівник державного сектору для протидії одержання винагороди (подарунків)?

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Підготувати доповідь на тему:

1. Етика штатних професійних бухгалтерів: практичний аспект.
2. Етика штатних професійних бухгалтерів: досвід інших країн.
3. Гармонізація міжнародних і національних стандартів обліку у державному секторі.
4. Модернізація системи обліку в державному секторі: стан та перспективи.
5. Проблеми та перспективи впровадження МСБОДС у державному секторі України.

Питання для самоконтролю:

1. Поведінка працівника державного сектору?
2. Які ви знаєте морально-етичні принципи працівника державного сектору? Дайте їм характеристику.
3. Які основні причини можуть викликати конфлікт інтересів?
4. Що таке професійна таємниця для облікових працівників державного сектору?
5. Які права та обов'язки працівників державного сектору при дотриманні професійної таємниці?
6. Дайте характеристику компетентності та професійного розвитку.

Рекомендована література:[1, 3, 4 - 7, 11 - 15, 22, 26, 29, 31, 32, 39, 41, 43]

Тема 10. Етика поведінки державних службовців.

План лекційного заняття

1. Сутність, мета і завдання Кодексу етики державних службовців
2. Морально-етичні принципи професійної діяльності
3. Протидія одержанню винагороди (подарунків)
4. Внутрішній контроль за дотриманням норм Кодексу етики державних службовців
5. Етика державних службовців: світова практика

План семінарського заняття

1. Якою має бути поведінка державного службовця?
2. Дайте визначення потребам «довіра», «впевненість» та «повага».

3. Які ви знаєте морально-етичні принципи поведінки державного службовця? Дайте їм характеристику.
4. Дайте характеристику політичного нейтралітету.
5. Які основні причини можуть викликати конфлікт інтересів?
6. Які заходи повинен вживати державний службовець для протидії одержання винагороди (подарунків)?

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Кодекс етики державного службовця. Його основні завдання.
2. Права та обов'язки державного службовця при дотриманні професійної таємниці.

Питання для самоконтролю:

1. Який документ узагальнює моральні принципи професійної діяльності державного службовця?
2. Дайте визначення потребам «довіра», «впевненість» та «повага».
4. Які ви знаєте морально-етичні принципи поведінки державного службовця? Дайте їм характеристику.
5. Що таке «неупередженість»?
6. Дайте характеристику політичного нейтралітету.
7. Які основні причини можуть викликати конфлікт інтересів?
8. Що таке професійна таємниця?
9. Дайте характеристику компетентності та професійного розвитку.
10. Які заходи повинен вживати державний службовець для протидії одержання винагороди (подарунків)?
11. Які складові внутрішнього контролю за дотриманням норм Кодексу етики державних службовців?
12. Які обов'язки державних службовців, які є керівниками?
13. Розкрийте особливості професійної етики державного службовця США.
14. Розкажіть про стандарти професійної етики державних службовців країн Європи.
15. Розкрийте особливості професійної етики державного службовця Великобританії.
16. Розкажіть про стандарти професійної етики державних службовців Франції.

Рекомендована література:[1, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 14, 21, 24, 28, 30, 32, 40, 44]

Тема 11. Етика для працівників державної податкової служби України.

План лекційного заняття

1. Сутність та завдання етики працівників державної податкової служби
2. Кодекс професійної етики працівників органу державної податкової служби
3. Морально-етичні принципи професійної діяльності працівника податкової служби України
4. Протидія корупції в органах державної податкової служби України

План семінарського заняття

1. Дайте характеристику особливостям професійної етики працівників ДПСУ.
2. Назвіть мету та завдання професійної етики працівника ДПСУ.
3. Якими нормативними документами регламентується етика працівника ДПСУ як державного службовця?
4. Які права та обов'язки мають працівники ДПСУ?
5. Який документ узагальнює моральні принципи професійної діяльності працівників ДПСУ?
6. Яку відповідальність несуть працівники ДПСУ за недотримання положень Кодексу етики податківця?
7. Які дії не має право здійснювати працівник ДПСУ як державний службовець?

8. Яка різниця у здійсненні внутрішнього та громадського контролю за дотриманням принципів етики працівника ДПСУ?
9. Перерахуйте і дайте коротку характеристику загальним та спеціальним моральним якостям працівників ДПСУ.
10. Чи є особливі вимоги до особистого життя податківця?
11. Які основні причини можуть викликати конфлікт інтересів?
12. Що таке професійна таємниця?
13. Якою має бути поведінка працівника ДПСУ?

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Розкрийте основні етапи діяльності працівника ДПСУ.
2. Основні етичні вимоги суспільства до працівників ДПСУ.
3. Назвіть та охарактеризуйте принципи етики працівника ДПСУ.

Питання для самоконтролю:

1. У яких нормативно-законодавчих актах задекларовані етичні норми працівників державної податкової служби?
2. Вкажіть основні завдання етики працівника державної податкової служби України.
3. Перерахуйте обов'язки працівника податкового органу.
4. Перерахуйте морально-етичні принципи у службовій та позаслужбовій діяльності державних службовців.
5. Назвіть моральні якості, якими, на Вашу думку, має володіти працівник ДПС.
6. Вкажіть основні принципи працівників ДПС.
7. Перерахуйте права та обов'язки працівників ДПС.

Рекомендована література:[1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11, 13, 14, 17, 21, 24, 28, 30, 32, 34, 40, 44]

Тема 12. Професійні ризики бухгалтера.

План лекційного заняття

1. Професійний ризик бухгалтера: сутність, об'єкт, суб'єкт.
2. Класифікація професійних ризиків бухгалтера.

План семінарського заняття

1. Що є об'єктом професійного ризику бухгалтера?
2. Назвіть суб'єктів професійного ризику бухгалтера?
3. Перерахуйте види професійних ризиків бухгалтера.
4. Суть елементу «Підбір персоналу».
5. Суть елементу «Розрахунок ступеня професійного ризику бухгалтера».
6. Суть елементу «Укладання договору про професійну відповідальність».

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Вкажіть елементи організації бухгалтерського обліку щодо регулювання ступеня професійного ризику бухгалтера.
2. Перерахуйте методи управління професійними ризиками бухгалтера.
3. Перерахуйте та дайте характеристику професійних ризиків працівників бухгалтерської служби підприємства.

Питання для самоконтролю:

1. Що таке професійний ризик бухгалтера?
2. Що є об'єктом професійного ризику бухгалтера?
3. Хто є суб'єктом професійного ризику бухгалтера?
4. Перерахуйте класифікаційні ознаки бухгалтерського ризику.
5. Дайте характеристику професійних ризиків працівників бухгалтерської служби підприємства.

Рекомендована література:[1, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 14, 21, 24, 28, 30, 32, 40, 41]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в наведених нижче таблицях.

Максимальна кількість балів отримана здобувачем вищої освіти на практичному занятті становить 1 бал.

Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Структура розподілу балів для здобувачів вищої освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни є наступною:

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Професійна етика бухгалтера» (денна форма навчання)

Модуль I = 22							Контрольний захід № 1 – 5	Підсумкова атестація по I-му модулю (формування сумарної оцінки) – 22 бали	Диференційований залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диференційований залік)
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6				
Систематичність та активність на семінарських заняттях	1	2	2	2	2	2				
Виконання завдань для самостійного опрацювання	-	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи								
Виконання індивідуальних завдань	-	-	6	-	-	-				
Модуль II = 28							Контрольний захід № 2 – 5	Підсумкова атестація по II-му модулю (формування сумарної оцінки) - 28 балів	Диференційований залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диференційований залік)
Тема	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12				
Систематичність та активність на семінарських заняттях	2	2	2	2	2	2				
Виконання завдань для самостійного опрацювання	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи									
Виконання індивідуальних завдань	-	6	-	-	-	-				
Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE	5									

Таблиця 4.2

**Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання
на семінарських заняттях**

Кількість балів	Критерії оцінювання
Якщо за певне практичне заняття здобувач освіти може отримати максимум 2 бали, робота здобувача вищої освіти оцінюється наступним чином:	
1, 1 – 2	В повному обсязі або майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно або майже всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
0,1 – 1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
Якщо за певне практичне заняття здобувач освіти може отримати максимум 1 бал, робота здобувача вищої освіти оцінюється наступним чином	
0,6 – 1	В повному обсязі або майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно або майже всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
0,1 – 0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт здобувачів вищої освіти денної форми навчання.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 5 балів.

Таблиця 4.3

**Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи, яку виконують
здобувачі вищої освіти денної форми навчання**

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	2
Тестовий блок	1 (4×0,25)
Практичне завдання	2
Всього	5

Таблиця 4.4

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання до контрольної роботи, яку
виконують здобувачі вищої освіти денної форми навчання**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2

Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,5-1,0
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.5

**Критерії оцінювання тестового блоку, представленого у контрольній роботі
(денна форма навчання)**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який правильно відповів на питання.	0,25
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який неправильно відповів на питання.	0

Таблиця 4.6

**Критерії оцінювання практичного завдання контрольної роботи
(денна форма навчання)**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який надав повністю правильне рішення практичного завдання.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не повністю правильно представив рішення практичного завдання.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який неправильно відповів на питання.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи, яку виконують здобувачі вищої освіти денної форми навчання.

Індивідуальна робота виконується у вигляді проекту, описаного робочою програмою і оцінюється за темами 3 та 8 у 6 балів за кожною темою.

Таблиця 4.7

**Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти
денної форми навчання**

Кількість балів	Критерії оцінювання
5-6	Виконання проекту з послідовним та логічним виконанням, з презентацією та захистом, який є самостійним дослідженням здобувача вищої освіти.
3-4	Підготовка проекту з послідовним та логічним виконанням, з презентацією, та запозиченням посилань на різних авторів.
2	Підготовка проекту з послідовним та логічним виконанням, без презентації.
0	Не виконано індивідуальне завдання у формі проекту.

Структура розподілу балів для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з навчальної дисципліни є наступною:

Таблиця 4.8

**Розподіл балів з навчальної дисципліни
«Професійна етика бухгалтера» (заочна форма навчання)**

Модуль I = 20							Підсумкова атестація по I-му модулю (формування сумарної оцінки) – 20 балів	Диференційований залік - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Диференційований залік)	
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6				
Систематичність та активність на семінарських заняттях	-	-	11	-	-	-				
Виконання завдань для самостійного опрацювання	-	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи								
Виконання індивідуальних завдань	-	-	9	-	-	-				
Модуль II = 31										
Тема	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	Контрольний захід № 1 – 10			Підсумкова атестація по II-му модулю (формування сумарної оцінки) – 30 балів
Систематичність та активність на практичних заняттях	-	11	-	-	-	-				
Виконання завдань для самостійного опрацювання	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час практичних занять та написання контрольної роботи									
Виконання індивідуальних завдань	-	9	-	-	-	-				

Таблиця 4.9

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
9 – 11	В повному обсязі або майже в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно або майже всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
5 – 8	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0 – 4	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.

Формою проміжного поточного контролю є контрольна робота, яка проводиться у письмовій формі та оцінюється від 0 до 10 балів.

Таблиця 4.10

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи, яка виконується здобувачами заочної форми навчання

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичне питання	4
Тестовий блок	2 (4×0,5)
Практичне завдання	4
Всього	10

Таблиця 4.11

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання, наведене у контрольній роботі здобувачів заочної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1-2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0

Таблиця 4.12

Критерії оцінювання тестового блоку контрольної роботи, яка виконується здобувачами заочної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який правильно відповів на питання.	0,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який неправильно відповів на питання.	0

Таблиця 4.13

Критерії оцінювання практичного завдання контрольної роботи, яка виконується здобувачами заочної форми навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який надав повністю правильне рішення практичного завдання.	3-4
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не повністю правильно представив рішення практичного завдання.	1-2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який неправильно відповів на питання.	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи, яку виконують здобувачі вищої освіти заочної форми навчання.

Індивідуальна робота виконується за темами 3 та 8 у вигляді проєкту, описаного робочою програмою і оцінюється в 9 балів.

Таблиця 4.14

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
7 - 9	Виконання проєкту з послідовним та логічним виконанням, з презентацією та захистом, який є самостійним дослідженням здобувача вищої освіти.
4 - 6	Підготовка проєкту з послідовним та логічним виконанням, з презентацією, та запозиченням посилань на різних авторів.
1-3	Підготовка проєкту з послідовним та логічним виконанням, без презентації.
0	Не виконано індивідуальне завдання у формі проєкту.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та диференційованого заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування (для денної форми навчання) на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.15):

Таблиця 4.15

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	задовільно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.			

Результати складання диференційованого заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно»).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

**Таблиця відповідності результатів контролю знань
за різними шкалами й критеріями оцінювання**

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	Задов.	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

В межах вивчення дисципліни передбачено використання наступних засобів оцінювання та методів демонстрування результатів навчання:

- диференційований залік;
- стандартизовані тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних завдань.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань до поточного контролю №1 з дисципліни «Професійна етика бухгалтера»

1. Що таке етика?
2. Чи тотожні поняття «етика» та «мораль»?
3. Чи тотожні поняття «етика» та «професійна етика»?
4. За якої умови зростає суспільна довіра до особи, яка надає професійні послуги?
5. Що таке етична проблема та етична поведінка?
6. Чому професіоналам потрібен Кодекс етичної поведінки?
7. Які склалися умови для виникнення та розвитку етики як науки в цілому та професійної етики зокрема?
8. Який взаємозв'язок етики з іншими науками?
9. Які соціальні функції виконують морально-професійні кодекси?
10. Як класифікується професійна етика?
11. На що, на вашу думку, спрямовані всі види професійної етики?
12. Наведіть приклади кількох особливостей етики різних професій.
13. Які об'єкти професійної етики ви знаєте? Наведіть приклади.
14. Що таке «моральна оцінка»?
15. Яка мета та завдання Міжнародної Федерації бухгалтерів?
16. Хто розробив Кодекс етики професійних бухгалтерів і аудиторів та коли?
17. Які потреби суспільства лягли в основу розробки кодексу етики професійних бухгалтерів?
18. Яким шляхом здійснюється служіння інтересам суспільства Міжнародною Федерацією бухгалтерів?
19. Яким шляхом Міжнародна Федерація бухгалтерів робить внесок в ефективне функціонування міжнародної економіки?
20. Який склад Міжнародної Федерації бухгалтерів і хто її представляє?
21. Хто керує Міжнародною Федерацією бухгалтерів?
22. Хто входить до складу Правління Міжнародної Федерації бухгалтерів?
23. Рада і Правління — це один і той самий орган? Якщо ні, то чим вони відрізняються?
24. Які існують Ради Міжнародної Федерації бухгалтерів?
25. Які функції покладено на Раду з Міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості?
26. Яких фундаментальних принципів повинен дотримуватись професійний бухгалтер (аудитор)?
27. Дайте визначення принципу «чесність».
28. Дайте визначення принципам «професійна компетентність» та «належна ретельність».
29. Дайте визначення принципу «конфіденційність».
30. Дайте визначення принципу «об'єктивність».
31. Дайте визначення принципу «професійна поведінка».
32. Які ви знаєте загрози для дотримання фундаментальних принципів професійних бухгалтерів (аудиторів)?
33. Що таке загроза власного інтересу?
34. Що таке загроза власної оцінки?
35. Що таке загроза захисту?
36. Що таке загроза особистих стосунків?
37. Що таке загроза тиску?
38. Які дві групи застережних засобів ви знаєте?
39. Які ви знаєте застережні заходи, розроблені професійними організаціями, законодавчими чи регуляторними органами?
40. Що розглядається при офіційному чи неофіційному розв'язанні конфлікту професійним бухгалтером?

41. Які основні потреби повинні бути задоволені в цілях бухгалтерської професії?
42. Назвіть фундаментальні принципи, яких потрібно дотримуватись для досягнення цілей бухгалтерської професії?
43. Що, на Вашу думку, слід розуміти під терміном «професійне судження бухгалтера»?
44. Вкажіть завдання та обов'язки бухгалтера.
45. Яким документом регламентуються обов'язки бухгалтера.

**Перелік питань до поточного контролю №2 з дисципліни
«Професійна етика бухгалтера»**

1. Етика для професійних бухгалтерів-практиків (аудиторів).
2. Професійна етика аудитора.
3. Вимоги до етики аудиторів.
4. Незалежність в аудиторській діяльності.
5. Відповідальність аудитора за якість перевірки фінансової звітності.
6. Етика для штатних професійних бухгалтерів.
7. Вимоги до професійної етики штатних бухгалтерів.
8. Незалежність у внутрішньому аудиті.
9. Механізми дотримання вимог професійної етики бухгалтерів в ісламських країнах: можливості застосування в українській практиці.
10. Професійне судження бухгалтера.
11. Етика поведінки державних службовців.
12. Сутність, мета і завдання кодексу етики державних службовців.
13. Морально-етичні принципи професійної діяльності.
14. Протидія одержанню винагороди (подарунків).
15. Внутрішній контроль за дотриманням норм кодексу етики.
16. Етика для працівників державної податкової служби України.
17. Сутність та завдання етики працівників податкової служби.
18. Етика державних службовців: світова практика.
19. Кодекс професійної етики працівників органів державної податкової служби.
20. Морально-етичні принципи професійної діяльності працівника.
21. Протидія корупції в органах державної податкової служби України.
22. Кримінальна, адміністративна і дисциплінарна відповідальність аудиторів.
23. Ризики діяльності та загрози незалежності професійного бухгалтера, аудитора та заходи безпеки.
24. Конфіденційність як фундаментальний принцип професійної етики.
25. Загрози розповсюдження інформації, що охороняється.
26. Робота з конфіденційною інформацією.
27. Об'єктивність і компетентність при формуванні професійного судження.
28. Етичні конфлікти та оприлюднення рекламної інформації.
29. Види діяльності заборонені для професійних бухгалтерів.
30. Реклама та пропонування послуг.
31. Відмінності в етичних принципах зовнішніх і внутрішніх аудиторів.

**Перелік питань з курсу
«Професійна етика бухгалтера»**

1. Професійна етика працівників економічних спеціальностей: виникнення та призначення в суспільстві.
2. Поняття загальної та професійної етики.
3. Особливості етики різних професій.
4. Регулювання діяльності бухгалтерів і аудиторів.
5. Етика для всіх професійних бухгалтерів.

6. Етичний кодекс професійних бухгалтерів: суть і значення.
7. Загальна характеристика фундаментальних принципів.
8. Професійна компетентність: критерії оцінки.
9. Конфіденційна інформація і способи її ідентифікації.
10. Сутність і класифікація професійних ризиків облікового персоналу.
11. Принципи чесності і об'єктивності.
12. Етика для професійних бухгалтерів-практиків (аудиторів).
13. Професійна етика аудитора.
14. Вимоги до етики аудиторів.
15. Незалежність в аудиторській діяльності.
16. Відповідальність аудитора за якість перевірки фінансової звітності.
17. Етика для штатних професійних бухгалтерів.
18. Вимоги до професійної етики штатних бухгалтерів.
19. Незалежність у внутрішньому аудиті.
20. Механізми дотримання вимог професійної етики бухгалтерів в ісламських країнах: можливості застосування в українській практиці.
21. Професійне судження бухгалтера.
22. Етика поведінки державних службовців.
23. Сутність, мета і завдання кодексу етики державних службовців.
24. Морально-етичні принципи професійної діяльності.
25. Протидія одержанню винагороди (подарунків).
26. Внутрішній контроль за дотриманням норм кодексу етики.
27. Етика для працівників державної податкової служби України.
28. Сутність та завдання етики працівників державної податкової служби.
29. Етика державних службовців: світова практика.
30. Кодекс професійної етики працівників органів державної податкової служби.
31. Морально-етичні принципи професійної діяльності працівника.
32. Протидія корупції в органах державної податкової служби України.
33. Кримінальна, адміністративна і дисциплінарна відповідальність аудиторів.
34. Зарубіжний досвід відповідальності бухгалтерів і аудиторів.
35. Принципи чесності і об'єктивності.
36. Принцип професійної компетентності.
37. Принцип конфіденційності та професійної поведінки.
38. Дотримання технічних стандартів професії.
39. Особливості застосування принципів етики в Україні і світі.
40. Складові незалежності професійного бухгалтера, аудитора.
41. Законодавче регулювання вимог щодо забезпечення незалежності аудиту.
42. Незалежність згідно Кодексу професійної етики.
43. Незалежність внутрішніх і зовнішніх аудиторів та відповідальність за її порушення.
44. Ризики діяльності та загрози незалежності професійного бухгалтера, аудитора та заходи безпеки.
45. Конфіденційність як фундаментальний принцип професійної етики.
46. Загрози розповсюдження інформації, що охороняється.
47. Робота з конфіденційною інформацією.
48. Об'єктивність і компетентність при формуванні професійного судження.
49. Етичні конфлікти та оприлюднення рекламної інформації.
50. Види діяльності заборонені для професійних бухгалтерів.
51. Реклама та пропонування послуг.
52. Відмінності в етичних принципах зовнішніх і внутрішніх аудиторів.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) видання 2018 р. URL : https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf
2. Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, затв. Наказом Міністерства фінансів України 29.09.2011 № 1217. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-11#Text>
3. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
5. Про затвердження Правил етичної поведінки в органах Державної податкової служби: Наказ ДПС України від 02 вер. 2019 р. № 52. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0052872-19#Text>
6. Загальні правила поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, затв. Наказом Національного агентства України з питань державної служби 05.08.2016 р. № 158 (у редакції наказу Національного агентства України з питань державної служби від 28.04.2021 р. № 72-21. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>
7. Бондар В. П. Проблеми застосування норм професійної етики у діяльності аудиторів України. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 2. С. 10–16.
8. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика : навч. посіб. Київ : Центр уч. л-ри, 2021. 252 с.
9. Вигівська І.М. Професійні ризики бухгалтера та їх оцінка. Житомир, 2018. URL : <file:///C:/Users/g-nat/Downloads/149480-D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-323068-1-10-20181204.pdf>
10. Етика професійного бухгалтера : курс на платформі Prometheus. URL : <https://courses.prometheus.org.ua>
11. Гуріна Н.В., Дойонко А.М. Застосування професійного судження бухгалтера в умовах ринкової економіки: вітчизняний та міжнародний досвід. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування : науковий журнал* / редкол. : О.А. Шевчук (голов. ред.) та ін. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2019. Випуск 3, С.40-48.
12. Гуріна Н., Грищенко Т. Професійна діяльність бухгалтера: етичні аспекти. Електронний науково-практичний журнал «Східна Європа: економіка, бізнес та управління». м. Дніпро, 2021. Випуск 2 (29), С. 136 – 141. URL : http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/29_2021/22.pdf
13. Зубілевич С. Я. Міжнародні стандарти освіти професійних бухгалтерів: «перезавантаження». URL : <https://buchuchet.uabs.sumdu.edu.ua/images/department/buchuchet/news/zubilevich.pdf>
14. Kulynych M., Skoruk O., Safarova A. Professional ethics of accountant, auditor and taxpayer as a factor of forming public opinion. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2022. Том 1 №29. С. 25–33. DOI : <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-01-25-33>
15. Кулинич М. Б., Скорук О. В. Професійна етика бухгалтера, аудитора та податківця : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 113 с
16. Лугова О. І., Єременко А. В., Кириченко І. О., Косовська Ю. С. Професійна етика в роботі бухгалтера. *Modern economics*. 2019. № 13. С. 154–160.
17. Нужна О. А. Професійна етика та її місце у підготовці фахівців з обліку і оподаткування. *Економічний форум*. 2021. № 1. С. 142–146.
18. Орехова А. І. Проблемні аспекти дотримання етичних норм професійними бухгалтерами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 5–9. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.5.

19. Романченко Ю. О., Єрмолаєва М. В. Етичні аспекти професійної діяльності бухгалтера. Економічний форум. 2019. № 4. С. 237–241. 58
20. Салова Н. А. Професійна етика аудитора: фундаментальні принципи. Аудитор України. 2015. № 6(235). С. 14–19.
21. Шульга С. В., Пархоменко Є. Ю. Професійна етика аудитора в умовах євроінтеграції: зміст та інституційні аспекти регулювання. Ефективна економіка. 2019. № 3. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6961>
22. Ethics for Accountants and Auditors / Louise Kretzschmar, Frans Prinsloo, Korien Sander, Jaques Siebrits, Leon van Vuuren, Paul Vorster, Minka Woermann. Oxford University Press ; 4th edition (March 26, 2020). 262 p.
23. Mehdi Talebian. Professional ethics in accounting and auditing: A necessity or choice. European Online Journal of Natural and Social Sciences. 2013. vol. 2, No. 3. P. 518–526. URL : <https://european-science.com/eojnss/article/view/446>
24. Paul Jajairam. Ethics in Accounting. Journal of Finance and Accountancy. 2017. November. URL : https://www.researchgate.net/publication/321167489_Ethics_in_Accounting

Допоміжна

25. Глянцева О. І. Професійні ризики в роботі бухгалтера і методи їх усунення. Проблеми обліку, контролю та аналізу в економіці України : тези доповідей V Студентської наукової конференції (зі статусом наукової), Львів, 18–19 жовтня 2012 року. Частина 1. Національний університет "Львівська політехніка", Інститут економіки і менеджменту, Кафедра обліку та аналізу. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. С. 50–51.
26. Гуріна Н.В. Формування облікової політики підприємства щодо витрат і доходів. Науковий журнал «Бізнес інформ». 2015. № 8. С. 194 – 199.
27. Гуріна Н.В., Блищик Л.В. Вплив професійного судження бухгалтера на якість фінансової звітності підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2018. №24. С. 405-411.
28. Гуріна Н.В., Коротаєва І.Р. Професійні ризики бухгалтера: сутність та методи їх усунення. Трансформація фінансової системи та обліку в умовах інноваційної глокалізації національної економіки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Одеса: Одеський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. 25-26 жовтня 2018. С. 112 – 113.
29. Гуріна Н.В., Любченко В.С. Особливості професійної етики бухгалтера. Трансформація фінансової системи та обліку в умовах інноваційної глокалізації національної економіки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Одеса: Одеський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету. 25-26 жовтня 2018. С. 119 – 121.
30. Гуріна Н.В., Бабак А.М. Професійна етика бухгалтера як складова стратегії розвитку економіки. Young scientists' view of modern science:proceedings of 36th International Scientific Conference (Boston, Nov 30,2018)-Boston: «Lulu Press.Inc», 2018. С.18-21.
31. Гуріна Н.В., Левіна Д.О. Принципи та загрози незалежності аудиторів. Економічне майбутнє України очима молодих дослідників : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 листопада 2018 р.). Київ. 2018. С. 32 – 34.
32. Скакун Л.С. Механізми дотримання вимог професійної етики бухгалтерів в ісламських країнах: можливості застосування в українській практиці. URL: http://www.rusnauka.com/12.APSN_2007/Economics/20488.doc.htm
33. Сторожук Т.М. Процес формування професійного судження бухгалтера. Облік і фінанси. 2013. № 4 (62). С. 75-78.
34. Ткаченко Н.М. Оновлена фінансова звітність в Україні: навч.-практич. посіб. Київ: Алерта, 2015. 66 с.
35. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність : теорія, організація, прогноз розвитку : наукова доповідь за дисертацією на здобуття наукового ступеня докт. економ. наук : 08.00.09. Житомир, 2007. 80 с.

36. Юхименко-Назарук І.А. Особливості застосування професійного судження бухгалтера в умовах формування облікової політики підприємства: інституційний аспект. Проблеми теорії, методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2014. № 2 (29). С. 195-205.

Інформаційні ресурси

37. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws>
38. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
39. Кафедра обліку та консалтингу ДПУ. URL: // <https://dpu.edu.ua/kaf-oblik-konsoltyng?view=article&id=469:op-oblik-opodat-diyal-mag&catid=114>
40. ЛІГА:ЗАКОН. URL: <http://www.liga.net>
41. Міністерство фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>
42. Бухгалтер 911. URL: <https://buhgalter911.com/>
43. Все про бухгалтерський облік. URL: <http://www.vobu.com.ua/>
44. Міжнародні стандарти фінансової звітності http. URL: //www.interbuh.com.ua/

Міжнародні видання

1. Бізнес Інформ. Business Inform) // Харківський національний економічний університет, Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
2. Економічний часопис – XXI. Economic Annals – XXI Czasopys Ekonomiczny – XXI // ТОВ «Інститут суспільної трансформації», Інститут регіональних досліджень НАН України
3. Міжнародна економічна політика. International Economic Policy // ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
4. Міжнародний науковий журнал «Механізм регулювання економіки». International Scientific Journal «Mechanism of economic regulation» // Сумський державний університет, ПНП «Центр наукових досліджень», Сумське регіональне відділення Академії підприємництва та менеджменту України, ТОВ «Видавничо-торговий дім «Університетська книга»
5. Облік і фінанси. Accounting and Finance // Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України, ННЦ «Інститут аграрної економіки», Національний університет біоресурсів і природокористування України, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Національний університет харчових технологій, Миколаївський національний аграрний університет, Уманський національний університет садівництва, ТДВ «Інститут обліку і фінансів» (Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана МОН України, Уманський національний університет садівництва, ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України).